

Sygn. akt VII U 1958/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant apl. adw. Artur Adamowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2015 r. w Warszawie

sprawy S. O.

przeciwko Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatorowi Funduszu Alimentacyjnego

o umorzenie należności wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego

na skutek odwołania S. O.

od decyzji Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatorowi Funduszu Alimentacyjnego z dnia 13 sierpnia 2014 r., znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2014 r., nr: (...), **Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.** odmówił wnioskodawcy S. O. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 7.495,36 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że konieczność spłaty zadłużenia powstała na skutek niewywiązywania się przez wnioskodawcę z obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniego dziecka, natomiast trudna sytuacja materialna rodzica nie zwalnia go z powyższego obowiązku. Uznając, że w sprawie nie zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki podyktowane sytuacją materialno-bytową wnioskodawcy - o których mowa w treści art. 68 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych - organ rentowy odmówił S. O. umorzenia ww. należności. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że wnioskodawca na potwierdzenie okoliczności wskazanych we wniosku o umorzenie ww. należności nie przedłożył wymaganych dokumentów, z których wynikałaby jego sytuacja rodzinna i majątkowa, jak również orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy. Wobec powyższego organ rentowy uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu (decyzja z dnia 28 sierpnia 2014 r., nr (...) k. 8-10 a.s.).

Wnioskodawca **S. O.** nie zgodził się z powyższą decyzją, podnosząc w odwołaniu z dnia 18 września 2014 r., że znajduje się w ciężkiej sytuacji zdrowotnej i materialno-bytowej. Wskazał bowiem, że jest osadzony w Areszcie Śledczym W.-B. i z tego tytułu nie osiąga żadnych dochodów, jak również nie posiada żadnego majątku. Podniósł nadto, iż nie został przez organ rentowy poinformowany o tym, jakie konkretnie dokumenty ma przedłożyć na potwierdzenie swojego wniosku. Stwierdził także, że obecnie oczekuje na wydanie przez Komisję Lekarską orzeczenia, określającego stopień jego niepełnosprawności. Na tej podstawie wnioskodawca zwrócił się o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie w

stosunku do niego należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (odwołanie z dnia 18 września 2014 r. k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 06 października 2014 r., **Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.** wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy ponownie powołał się na przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Podniósł, że sytuacja finansowa wnioskodawcy jest niewątpliwie trudna, aczkolwiek w jego ocenie nie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności przemawiające za umorzeniem zadłużenia. Na poparcie swojego stanowiska organ rentowy przywołał orzecznictwo Sądu Apelacyjnego i Najwyższego (odpowiedź na odwołanie z dnia 06 października 2014 r. k. 16 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 1997 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w sprawie o sygn. akt XII RC 288/97, wszczętej z powództwa K. O., zasądził od S. O. na rzecz jego małoletniego syna kwotę 200 zł miesięcznie tytułem alimentów. W okresie od dnia 01 października 1997 r. do dnia 30 kwietnia 2004 r. ww. świadczenia były wypłacane przez organ rentowy na rzecz małoletniego z funduszu alimentacyjnego w zastępstwie zobowiązanego do alimentacji wnioskodawcy. Wypłatę świadczeń wstrzymano z dniem 01 maja 2004 r., gdyż w myśl postanowień ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji. Stan zadłużenia S. O. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dzień 27 maja 2013 r. wyniósł 7.495,36 zł po uwzględnieniu ostatniej wpłaty z dnia 01 marca 2004 r. w kwocie 47,60 zł oraz umorzenia należności w dniu 24 maja 2007 r. w kwocie 7.495,37 zł (k. 3, k. 9-13, k. 20-24, k. 28-29, k. 42-43, k. 98 tom II a.r.).

Orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 14 czerwca 2005 r., S. O. zaliczony został do lekkiego stopnia niepełnosprawności od dnia 30 marca 2005 r. do dnia 14 czerwca 2007 r. Jako przyczynę niepełnosprawności wskazano wówczas choroby narządu wzroku (04-O) oraz upośledzenie narządu ruchu (05-R). Zaświadczeniami lekarskimi z dnia 15 marca 2005 r. lek. med. B. P. oraz lek. med. H. M. stwierdzili jednak, że odwołujący jest zdolny do wykonywania pracy na stanowisku murarza i malarza w Areszcie Śledczym W.-B. w W. (k. 76, k. 105-107 a.r.).

W dniu 03 lipca 2014 r. S. O. złożył w organie rentowym wniosek o umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego w wysokości 7.495,36 zł. W uzasadnieniu wskazał, że z uwagi na swój stan zdrowia i sytuację materialno-bytową nie jest w stanie spłacić powyższego zadłużenia (k. 1, k. 16-18, tom I a.r.).

W piśmie z dnia 25 lipca 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Siedlcach poinformował Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego – Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., że postępowanie egzekucyjne z wniosku organu rentowego przeciwko dłużnikowi S. O. jest całkowicie bezskuteczne (k. 10-11, tom I a.r.).

Wnioskodawca S. O. ma obecnie 55 lat. Ma wykształcenie podstawowe. Od 1980 r. odwołujący jest osadzony w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych. W okresie od dnia 28 kwietnia 2014 r. do dnia 01 lipca 2014 r. odwołujący odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w S., gdzie był zatrudniony odpłatnie. Z kolei w dniu 01 lipca 2014 r. wnioskodawca został przetransportowany do Aresztu Śledczego W.-B. w W., w którym nie wykonywał żadnej pracy zarobkowej z uwagi na stwierdzoną zaświadczeniem lekarskim z dnia 19 września 2013 r. niezdolność do pracy. Aktualnie S. O. jest osadzony w Zakładzie Karnym w K.. W miejscu zameldowania odwołujący nie posiada także żadnych własnych ruchomości przedstawiających wartość zbywczą. Nie jest również dysponentem środków zgromadzonych na rachunku bankowych (k. 16-18, tom I a.r., k. 11, k. 77-78, k. 132 a.s.).

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 sierpnia 2014 r., nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił wnioskodawcy S. O. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 7.495,36 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że sytuacja finansowa wnioskodawcy jest niewątpliwie

trudna, aczkolwiek w jego ocenie nie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności przemawiające za umorzeniem zadłużenia (k. 23-25, tom I a.r.).

Od powyższej decyzji S. O. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (k. 2 a.s.).

Orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 21 października 2014 r. S. O. zaliczony został do lekkiego stopnia niepełnosprawności od dnia 17 września 2014 r. do dnia 21 października 2016 r. Jako przyczynę niepełnosprawności wskazano zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (O3-L). Zaznaczono również, że odwołujący jest zdolny do wykonywania pracy zgodnej ze swoimi możliwościami psychofizycznymi, natomiast ograniczenia w zakresie jego stanu zdrowia mogą być kompensowane przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne lub środki pomocnicze (k. 79-80 a.s.).

Ustalenia stanu faktycznego, Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o akta rentowo-emerytalne odwołującego, jak również dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie S. O. od decyzji Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. – Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego z dnia 13 sierpnia 2014 r., znak: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

W rozpoznawanej sprawie poza sporem było, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. dokonywał wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz małoletniego syna wnioskodawcy K. O., do którego alimentacji zobowiązany był skarżący. Zadłużenie z tego tytułu na dzień wydania decyzji wyniosło 7.495,36 zł.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 228, poz. 2255) w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

W świetle wyżej cytowanego przepisu art. 68 ustawy o świadczeniach rodzinnych zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych może ubiegać się o rozłożenie należności na raty, odroczenie płatności należności lub umorzenie należności. Możliwość ubiegania się o umorzenie należności likwidowanego funduszu ustawodawca uzależnił od spełnienia szczególnie uzasadnionych przesłanek związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną dłużnika. Szczególny charakter sytuacji uzasadniającej zastosowanie każdego z wymienionych dobrodziejstw z reguły jest odmienny w odniesieniu do poszczególnych dłużników. Wynika to z oczywistej gradacji skali dobrodziejstwa od najbliższej idącego w postaci rozłożenia na raty, aż po najdalej idący w postaci umorzenia należności.

Z pierwszą sytuacją możemy mieć do czynienia wówczas, gdy sytuacja finansowa (mająca podłoże w tych szczególnych okolicznościach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną dłużnika) wprawdzie nie pozwala na spłatę całej należności jednorazowo - dobrowolnie czy w drodze przymusu egzekucyjnego - lecz jest na tyle stabilna, że gwarantuje spłatę należności rozłożonej na raty.

W drugim z wymienionych przypadków - szczególnie okoliczności uzasadniają ocenę, że spłata ani też wyegzekwowanie należności nie będzie możliwe przez pewien czas. W ostatniej sytuacji warunkiem najdalej idącego dobrodziejstwa może być wyłącznie ustalenie, że z uwagi na szczególne okoliczności brak jest możliwości skutecznego jej zaspokojenia w jakimkolwiek czasie.

Analiza sytuacji rodzinnej, zdrowotnej oraz bytowej S. O. daje jednak podstawę do stwierdzenia, że po stronie odwołującego nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek usprawiedliwiający umorzenie w stosunku do niego należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych za niego należności alimentacyjnych.

Za szczególnie uzasadniony przypadek można bowiem uznać tylko taki, kiedy to wszystkie względy przemawiają za umorzeniem w danej sprawie należności alimentacyjnych. Taki zaś po stronie odwołującego nie zachodzi. Odwołujący się przecież, który latami nie wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego, żadnym orzeczeniem Lekarza Orzecznika czy to Komisji Lekarskiej ZUS nie został uznany za niezdolnego do pracy. Z kolei orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 21 października 2014 r. S. O. zaliczony został wyłącznie do lekkiego stopnia niepełnosprawności od dnia 17 września 2014 r. do dnia 21 października 2016 r. Jako przyczynę niepełnosprawności wskazano zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (O3-L). Zaznaczono także, że odwołujący jest zdolny do wykonywania pracy zgodnej ze swoimi możliwościami psychofizycznymi, natomiast ograniczenia w zakresie jego stanu zdrowia mogą być kompensowane przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

W tym miejscu wskazać należy, że do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne. Niepełnosprawność fizyczna, przejawiająca się w zaburzeniach głosu, mowy i słuchu w stopniu lekkim nie ogranicza natomiast możliwości podjęcia przez odwołującego prostej pracy fizycznej. Badany ma wykształcenie podstawowe, a zatem zdolny jest do wykonywania prostych prac fizycznych z przeciwwskazaniami jak wyżej. Może bowiem wykonywać proste prace odtwórcze, niewymagające analizowania złożonych danych i samodzielnego podejmowania decyzji, co dotyczy np. prostych prac gospodarczych, porządkowych, pracownika ochrony, portiera, dozorca itp. Deficyty o charakterze laryngologicznym nie stanowią bowiem przeszkody do wykonywania prac opisanych powyżej. Z kolei stan układu ruchu odwołującego w żaden sposób nie ogranicza jego zdolności do prac fizycznych.

Na tej podstawie należy uznać, że odwołujący w jakimś stopniu pracować może, a uzyskane stąd środki finansowe winien przeznaczyć na spłatę należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. O szczególnie uzasadnionym przypadku można mówić tylko wówczas, gdy nastąpi tragiczne zdarzenie losowe, które spowoduje wyjątkowo trudne warunki uniemożliwiające albo utrudniające wywiązanie się z realizowanych w należyty sposób w przeszłości swoich obowiązków. Uzasadniony przypadek istnieje wówczas, gdy dłużnik nie ma żadnego dochodu, majątku i możliwości pracy oraz znikąd pomocy.

W realiach rozpoznawanej sprawy odwołujący, co prawda odbywa obecnie karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w K., jednakże kara ta nie została w stosunku do niego orzeczona dożywotnio. A zatem po opuszczeniu jednostki penitencjarnej, odwołujący winien dołożyć wszelkich starań, aby swój obowiązek spełnić stosownie do swoich kwalifikacji oraz możliwości zdrowotnych. Trzeba bowiem podkreślić, że uznanie żądania wnioskodawcy umorzenia w stosunku do niego należności wynikających z zadłużenia w funduszu alimentacyjnym byłoby sprzeczne ze zwykłym poczuciem sprawiedliwości i tym bardziej premiowaniem prezentowanej przez niego postawy, która nie zasługuje na uznanie społeczne. Wszakże odwołujący nie wykazał, aby był całkowicie niezdolny do jakiegokolwiek pracy zarobkowej. Inni obywatele, którzy ze swego obowiązku alimentacyjnego i obowiązków rodzicielskich wywiązują się, mieliby duże poczucie niesprawiedliwości, gdyby w stosunku do odwołującego umorzono przedmiotowe należności. Mimo bowiem nierzadko ciężkiej sytuacji materialnej i zdrowotnej nie byli zastępowani przez państwo - poprzez fundusz alimentacyjny - ze spłatą swoich zobowiązań alimentacyjnych.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie S. O. od decyzji Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. – Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego z dnia 13 sierpnia 2014 r., znak: (...)

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)